

AARNE PELKONEN
JUHO ALAKÄRPPÄ

LAST SONGS

Franz Schubert – Jean Sibelius

Schubert: Schwanengesang D957 –

Sibelius: 6 Songs Op. 90, Narciss JS 140

Duomme tarina

Kun olimme tutustuneet toisiimme Sibelius-Akatemian T-talon ahtaissa harjoituskopeissa, alkoi vaiherikas matka, joka on jatkunut jo 15 vuotta. Laulujen parissa työskentelyn aloitimme usein nollasta, kahvila Marococossa nuotteja selaten ja ihmetellen. Sieltä siirryimme soittimen ääreen, maistelimme tekstejä, kuuntelimme ja kyselimme. Hakeuduimme aina sinne, missä oppisimme lisää. Laulut johdattivat meidät Wuppertalin vuoristopuolueille, Berliinin jylhille aukioille ja Wienin vanhaa sivistystä huokuvien konserttisaleihin.

Kävimme loputtoman pitkiä keskusteluja koherenteista konsertti-ohjelmista. Tarinallinen yhteys vai musiikillinen siita? Franz Schubertin laulut puhuttelivat sielua, Johannes Brahmsista löytyi jotain kodinomaista, Robert Schumann löi ällikällä, ja Jean Sibelius vain oli: hänet luulimme tuntevamme. Matkamme aikana olemme nähneet hänenkin laulunsa aina vain uudessa valossa - milloin havumetsäntuoksuksina, milloin tuntureiden ylle kohoavana alkuvaloina.

Franz Schubertin laulut ovat kulkeneet punaisena lankana koko tähänastisen duotyöskentelymme läpi. Olemme ajoittain olleet hänen kanssaan kokeellisellakin tuulella: kaikki kolme Schubertin suurta laulusarjaa on esitetty saman päivän aikana, ja Die schöne Müllerin on pyöräytetty lavalle kera näyttelijän ja naisäänen. Meitä koskettaa säveltäjä, joka osasi kirjoittaa laulunsa duurikolmisoinnuttäyteen kai-pausta, surua ja toivoa. Säveltäjä, joka ilmaantuu kuulijalle inhimillisen hauraana, luottaen samalla täysin musiikin kykyyn soida ihmettä.

Alusta alkaen meitä yhdisti rakkaus tähän valloittavaan taidemuotoon ja sen näennäisen pienuuden taakse kätkeytyvään majestettiin: soivaan runoon! Nyt 15 vuotta myöhemmin, julkaistessamme ensimmäistä duolevyämme, ihmetyksemme vain jatkuu. Last Songs on rakkaiden säveltäjiemme päätepieste lauluille tai koko elämälle, mutta meille portti taas uudelle seikkailulle.

Aarne Pelkonen
Juho Alakärppä

Vår duos historia

Vi lärde känna varandra i Sibelius Akademiens tränga övningsrum på T-huset och inledde där en händelserik resa, som redan har pågått i 15 år. Vi började ofta utforskandet av nya sånger genom att begrundande gå igenom noter när vi satt på Café Marocco. Därefter flyttade vi oss till pianot, smakade på texter och lyssnade och diskuterade. Vi sökte oss till nya platser, alltid ute efter mer kunskap. Sångerna förde oss till bergstygarna i Wuppertal, de majestätiska skivärerna i Berlin och till Wiens konsertsalar, fulla av anrik kultur.

Diskussionerna var många och långa, när vi funderade på aktuella konsertprogram. Skulle vi satsa på en sammanhängande historia eller bygga en musikalisk bro? Franz Schuberts lieder spelade på själens strängar, i Johannes Brahms musik fanns något hemvant, Robert Schumann slog oss med häpnad och Jean Sibelius kändes närvarande; vi tyckte att vi kände honom personligen. Under resans gång har vi upptäckt ständigt nya perspektiv i hans sånger. Ibland känns doften av en barrskog, ibland belyses fjällen med ett allsmäktigt ljus.

En röd tråd i hela vår historia är Franz Schuberts sånger. Ibland har vi varit experimentella och uppfordr alla tre stora sångcykler på en enda dag och Die schöne Müllerin fick en ny scenisk form med en skådespelare och kvinnlig röst. Vi berörs av kompositörens förmåga att fylla dörtraktningen med längtan, sorg och hopp. En kompositör, som förmedlar sina mänskliga brister och sin skörhet, men samtidigt helhjärtat tror på musikens kraft och förmåga att skapa mirakel.

Från första början har vi förenats i kärleken till just denna fångslande konstform där majestätiska dimensioner döljs i ett skenbart litet format; tondikten! 15 år senare ger vi nu ut vår första skiva som duo, men vi är lika fyllda av häpnad och förundran som vi var i början av vår färd. Last Songs utgör för våra kära kompositörer en slutpunkt för sångerna eller för hela livet, men för oss bildar de en port till nya äventyr.

Aarne Pelkonen
Juho Alakärppä

Our story

After first encountering each other in the cramped practise rooms of the Sibelius Academy, we soon set off on an eventful journey together, one that is still ongoing fifteen years later. We began working on Lied repertoire from scratch, sitting in Café Marocco, poring over scores with a sense of wonder and curiosity. From there, we moved to the piano, tasted the texts, listened, asked questions. We went anywhere and everywhere we thought we could learn more. Eventually, these songs took us to the mountain tracks above Wuppertal, the grand squares of Berlin and the concert halls of Vienna, steeped in sophisticated grandeur.

We engaged in long, seemingly endless discussions about coherent concert programmes. Should we try to tell a story or create stimulating musical bridges? Franz Schubert's songs spoke directly to the soul, there was something almost cosy about the songs of Johannes Brahms, and Jean Sibelius – well, we thought we knew him. Through the course of our journey, we have come to see his songs in a new light too – sometimes as the lingering scent of a spruce forest, sometimes as primeval light breaking across the fells.

In fact, the songs of Franz Schubert have been a constant thread through our years of working together as a duo. At times we have found ourselves in something of an experimental mood, for instance

performing all three of Schubert's great song cycles in the same day and presenting *Die schöne Müllerin* on stage complete with an actor and a female voice. We find it touching that a composer can take texts about yearning, sorrow and hope and set them to music so full of sunny major triads; that to the listener a composer can seem so human and fragile, while placing his trust in music's ability to communicate a sense of awe and wonder.

Right from the start we have had a shared love of this fascinating art form, of sounding poetry, and the majesty, concealed behind its diminutive form. Now, fifteen years later, as we release our first recording together, our sense of wonder continues, unabated. *Last Songs* is the culmination of the art and life of the composers we love, but for us it is a gateway to a new adventure.

Aarne Pelkonen
Juho Alakärppä

AARNE PELKONEN - Kuka hän on?

- Monipuolinen ooppera- ja konserttilaulaja sekä Lappeenrannan laulukilpailujen (2013) ja kansainvälisen Sibelius-laulukilpailun (2015) voittaja, joka on esiintynyt kotimaan lisäksi eri puolilla Eurooppaa
- Opiskellut laulua Sibelius-Akatemiassa (A-tutkinto Marjut Hannulan oppilaana) ja Berliinissä prof. Thomas Quasthoffin luokalla sekä liedmusiikkia opettajinaan mm. Wolfram Rieger, Gerold Huber, Ilmo Ranta ja Heikki Pellinen
- Menestynyt useissa kansainvälisissä kilpailuissa Juho Alakärppän kanssa (mm. "Das Lied", Berliini 2011)
- Aloitti oopperauran Saksassa vuonna 2015 ja debytoi Suomen Kansallisoopperassa 2019
- Tärkeimpiä oopperaroleja: Figaro (Mozart: Figaron häät), Papageno (Mozart: Taikahuilu), Pallante (Händel: Agrippina) Ping (Puccini: Turandot), Petter Kummel (Kuusisto: Jää)
- Julkaissut aiemmin kolme soololevyä: Virsi (2013), Taivas sylissäni (2018) ja Haavekuvia (2019) sekä tehnyt lukuisia nauhoituksia Suomen Yleisradiolle

AARNE PELKONEN – vem är han?

- En mångsidig opera- och konsertsångare, som har vunnit sångtävlingen i Villmanstrand (2013) samt den internationella Sibelius-sångtävlingen (2015). Han har uppträtt i Finland och runt om i Europa.
- Studerat vid Sibelius-Akademien, där han gjorde sitt diplom under ledning av Marjut Hannula, samt på prof. Thomas Quasthoffs klass i Berlin. Han har studerat liedsång för bl.a. Wolfram Rieger, Gerold Huber, Ilmo Ranta och Heikki Pellinen.
- Har haft framgångar i flera internationella tävlingar tillsammans med Juho Alakärppä (t.ex. "Das Lied"-tävlingen i Berlin 2011)
- Inledde sin operakarriär i Tyskland år 2015 och gjorde sin debut på Nationaloperan i Finland år 2019
- Hans viktigaste operaroller är: Figaro (Mozart: Figaros bröllop), Papageno (Mozart: Trollflöjten), Pallante (Händel: Agrippina) Ping (Puccini: Turandot), Petter Kummel (Kuusisto: Jää)
- Har tidigare gett ut tre solokivor: Virsi (2013), Taivas sylissäni (2018) och Haavekuvia (2019) samt gjort otaliga inspelningar för Finlands rundradio YLE

AARNE PELKONEN – Who is he?

- An opera and concert performer with diverse musical interests, winner of the Lappeenranta National Singing Competition (2013) and the International Jean Sibelius Singing Competition (2015), who has performed extensively both in Finland and across Europe
- Studied voice at the Sibelius Academy (diploma concert as a student of Marjut Hannula), in Berlin in the class of prof. Thomas Quasthoff, and specialised in Lied repertoire with teachers including Wolfram Rieger, Gerold Huber, Ilmo Ranta and Heikki Pellinen
- Garnered success in international competitions with the pianist Juho Alakärppä (notably at 'Das Lied' in Berlin, 2011)
- Began his opera career in Germany in 2015 and debuted at the Finnish National Opera in 2019
- Significant opera roles include Figaro (Mozart: Le nozze di Figaro), Papageno (Mozart: Die Zauberflöte), Pallante (Handel: Agrippina), Ping (Puccini: Turandot) and Petter Kummel (Kuusisto: Ice)
- Previously released three solo discs: Virsi ('Hymn', 2013), Taivas sylissäni ('Heaven in my Arms', 2018) and Haavekuvia ('Visions', 2019) and has made numerous recordings for YLE, the Finnish Broadcasting Company

JUHO ALAKÄRPPÄ - Kuka hän on?

- Useissa kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailuissa meritoitunut liedpianisti, joka esittää säännöllisesti myös muuta kamarimusiikkia
- Opiskellut Sibelius-Akatemiassa sekä ulkomailla Wienissä, Münchenissä ja Kölnissä opettajinaan mm. Liisa Pohjola, Ulrich Rademacher, Gerold Huber, Charles Spencer, Heikki Pellinen sekä Ilmo Ranta
- Esintynyt festivaaleilla ja konserttitaloissa Suomessa ja ulkomailla (esim. Helsingin juhlaiviikot, Mikkelin musiikkjuhlat, Oxford Lieder, Berliinin filharmonia, Wienin Musikverein)
- Levyttänyt aiemmin mm. Claude Debussyn, Gösta Nystroemin, Toivo Kuulan, Leevi Madetojan ja Tauno Pyllkäsen lauluja sekä tehnyt useita nauhoituksia Suomen Yleisradiolle

JUHO ALAKÄRPPÄ - vem är han?

- Meriterad liedpianist som deltagit i många nationella och internationella tävlingar och uppträder även regelbundet med kammarmusik i olika sammansättningar
- Studerat vid Sibelius-Akademien samt utomlands i Wien, München och Köln under ledning av bl.a. Liisa Pohjola, Ulrich Rademacher, Gerold Huber, Charles Spencer, Heikki Pellinen och Ilmo Ranta
- Har uppträtt på festivaler och vid konserter i Finland och utomlands (t.ex. Helsingfors festspel, St. Michels musikfestspel, Oxford Lieder, Berliner Philharmonie och Musikverein i Wien)
- Har tidigare spelat in sänger av bl.a. Claude Debussy, Gösta Nystroem, Toivo Kuula, Leevi Madetoja och Tauno Pyllkänen samt gjort flera inspelningar för Finlands Rundradio YLE

JUHO ALAKÄRPPÄ – Who is he?

- A pianist specialising in Lied and chamber-music repertoire, Juho has performed to critical acclaim at numerous competitions, both in Finland and abroad
- Studied at the Sibelius Academy and in Vienna, Munich and Cologne with teachers including Liisa Pohjola, Ulrich Rademacher, Gerold Huber, Charles Spencer, Heikki Pellinen and Ilmo Ranta
- He has performed at festivals and concert halls in Finland and across Europe (including appearances at the Helsinki Festival, Mikkelin Music Festival, Oxford Lieder, the Berliner Philharmonie, and the Musikverein in Vienna)
- Previously recorded songs by composers including Claude Debussy, Gösta Nystroem, Toivo Kuula, Leevi Madetoja and Tauno Pyllkänen, and has made numerous recordings for YLE, the Finnish Broadcasting Company

LAST SONGS

Last Songs -albumi esittelee kahden monella tavalla toistaan poikkeavan säveltäjän viimeiksi jääneet laulukokoelmat. Franz Schubert ja Jean Sibelius kirjoittivat viimeisellä laulussa paitsi toki erilaisissa maailmanajoissa myös hyvin erilaisissa vaiheissa säveltäjänuransa. Eroista huolimatta on puhuttelevaa, millä tavoin hyvästäjätö kuuluu levy lauluissa: siinä missä Schubert jättää jäähyväiset laulujen myötä myös elämälleen, Sibelius sulkee lauluensa vuon ja suuntaa huomionsa muihin teosmuotoihin. Sibeliuksen laulut muodostavat levyllä hopeisena kimaltelevan sillan Schubertin ”joutsenlaulujen” välille.

Wieniläinen Schubert kirjoitti ”Schwanengesang” (Joutsenlaulu) -kokoelman laulut Ludwig Rellstabin, Heinrich Heinen ja Johann Gabriel Seidlin runoihin viimeisten sävellystensä joukossa kuolinvuotenaan 1828. Laulu Die Taubenpost (Kirjekyllä) on kirjattu valmistuneeksi kyseisen vuoden lokakuulle – säveltäjä kuoli seuraavan kuun 19. päivänä 31 vuoden iässä.

Kaikissa lauluissa runon minän rakas on kaukana, tavoittamattomissa tai menetetty, mikä tuo mieleen säveltäjän suuren esikuvan, puoli-toista vuotta aiemmin kuolleen Ludvig van Beethovenin laulusarjan ”An die ferne Geliebte” (Kaukaiselle rakastetulle). Kustantaja Tobias Haslingerin yhteen liittämät Rellstab- ja Heine-laulut kantavat mukanaan Beethovenin muistoa paitsi runojen tematiikan myös sävellyksellisten elementtien osalta. Etenkin Rellstab-laulujen musiikillisen tekstuuri ammentaa inspiraatiota Beethovenin sävellystavasta. Schubert oli antanut puron kohinalle musiikillisen ilmiön, jota lukemattomia kertoja ennen kokoelman aloittavaa Liebesbotschaft-laulua, mutta tällä kertaa se noi beethovenialaisiin mausteisiin kenttiin riikkaampana kuin koskaan. Esimerkkinä samasta ilmiöstä voisi mainita myös Kriegers Ahnung -laulun alussa pahaenteisen kulmikkaana sykkivän rytmiikan ja sen yhtäkkisen sulamisen rakkaan läsnäolosta unelmoivaksi pyöreäksi liikkeeksi.

Haslingerin viimeiseksi, kokoelman 14. lauluksi lisäämme Die Taubenpost pyyhkiä esikuvan ja kaiken ulkoisen Schubertin sävelämisen ympäriltä: pääsemme kurkistamaan nuorena kuolleen säveltäjän sieluun, jossa kaipaus ja saavuttamatta jäänyt onni oli valjastettu ehtymättömäksi luomisen lähteeksi.

Jean Sibeliuksen viimeinen lauluopus, ”Kuusi laulua, op. 90” syntyi ensimmäisen maailmansodan vuosina 1917-1918, sisällissodan kynnyksellä. Tuolloin viisissäkymmenissä säveltäjällä oli edessä vielä vuosien työskentely, mutta yksinlauluihin hän palasi myöhemmin ainoastaan muutaman yksittäisten teosten muodossa. Johan Ludvig Runebergin runot, joihin opuksen 90 laulut on sävelletty, soivat kaipautta, lähes eskapistista onnea ja yhtäkkistä, väeno länsituulta. Hieman savuista ja dekadenttia laulua Narciss Bertel Gripnbergin runoon vuodelta 1925 voidaan pitää säveltäjän viimeisenä yksinlauluna.

Molempien säveltäjien lähtökohtana on ollut liedmusiikille ominaiseen tapaan saada runo soimaan rikkaasti ja tasapuolisesti laulujen kaikilla kolmella viivastolla: laulajan yhdellä ja pianistin kahdella. Heille ei riittänyt ainoastaan kauniin melodian ja sille sopivan pianosäestyksen kirjoittaminen. Tästä huolimatta juuri kyky saada melodia loistamaan yhdistää levyä kahta suurten vaikutelmien luojaa. Sibeliuksen laulussa Norden ja Schubertin laulussa Die Taubenpost kiteytyy kirkeään kenties tärkein levy lauluja yhdistävä teema: kaipaus - längtan, die Sehnsucht.

Juho Alakärppä

LAST SONGS

Skivan Last Songs presenterar två tonsättares sista sängcykler, som skiljer sig från varandra på många sätt. Franz Schubert och Jean Sibelius komponerade sina sänger under olika historiska tidsperioder men också i mycket olika skeden av sina karriärer som tonsättare. Trots skillnaderna är det fascinerande att höra vilka uttryck avskedet får i sångerna på skivan. Schubert tar avsked av livet via sina sänger, medan Sibelius stänger locket till sängkistan och fokuserar på andra sammansättningar. Sibelius sänger bygger en silverglitrande bro mellan Schuberts ”svanesänger” på skivan.

Den i Wien verksamma Schubert komponerade sångerna i ”Schwanengesang” (Svanesång) till dikter av Ludwig Rellstab, Heinrich Heine och Johann Gabriel Seidl när han låg på sin dödsbädd år 1828. De är bland de sista av hans kompositioner. Sängen Die Taubenpost (Brevduvanpost) är daterad i oktober – kompositören dog följande månad, den 19 november, endast 31 år gammal.

Gemensamt för alla sångerna i cykeln är att den älskade är fjärran, utom räckhåll eller förlorad, vilket påminner om kompositörens stora förebild, den ett och ett halvt år tidigare avlidne Ludwig van Beethovens sängcykel ”An die ferne Geliebte” (Till en avlägsen kär). Förläggaren Tobias Haslinger slog ihop Rellstab och Heine sångerna, som förmedlar minnet av Beethoven i dikternas tematik, men även i de komponerade elementen. Speciellt Rellstab sångernas musikaliska textur har inspirerats av Beethovens kompositionsteknik. Schubert hade redan otaliga gånger tidigare gett ett musikaliskt uttryck åt en porlande bäck, men i cykelns första säng Liebesbotschaft skönjer man kryddor av Beethoven och klangen är eventuellt rikare än någonsin tidigare. Ett annat exempel på samma influenser hittar vi i början av sången Kriegers Ahnungs, där den illabäddande rigoröst vibrerande rytmen plötsligt smälter bort och övergår i en drömmande, mjuk rörelse när den kära är nära.

Die Taubenpost, som Haslinger placerade som fjortonde och sista sång, utplånar alla förebilder och yttre influenser av Schuberts komponerande: vi får i stället en inblick i den tidigt avlidne kompositörens själ, där längtan och den oppnådda lyckan utgör en aldrig sinande källa för skapandet.

Jean Sibelius sista opus med solosånger, "Sex sånger, Op. 90" komponerades under första världskriget åren 1917–18, strax före inbördeskriget. Den 50-åriga kompositören hade ännu många produktiva år framför sig, men till solosångerna återvände han endast i några enskilda fall. Dikterna nått Op. 90 är Johan Ludvig Runebergs och i dem ljuder längtan, en nästan eskapistisk lycka och en överraskande västanvind. Sången Narciss från 1925 till text av Bertel Gripenberg kan anses vara kompositörens sista solosång. En sång med en fläkt av rök och dekadens.

Utgångspunkten för båda kompositörer är att få dikten att klinga mångfacetterat på alla tre notsystem; såväl sångarens enda notlinje som pianistens bägge. De nöjde sig inte med att enbart komponera vackra melodier med ett anpassat pianoackompanjement. Ändå är det förmågan att få melodin att glänsa som förenar våra båda skapare av stora intryck. I Sibelius Norden och Schuberts Die Taubenpost komprimeras det centrala temat för sångerna på skivan, nämligen längtan, die Sehnsucht.

Juho Alakärppä

LAST SONGS

The album Last Songs presents the final song cycles by two very different composers. Of course, Franz Schubert and Jean Sibelius wrote their last songs in very different worlds and at very different times in their respective musical careers. Despite their superficial differences, it is telling how tangibly a sense of farewell can be heard in all the songs on this recording: whereas in his songs Schubert essentially bids farewell to his life too, Sibelius, as it were, closes the door on his song output in order to focus his attention on other forms. Sibelius's songs create a shimmering, silver bridge between Schubert's 'swan songs'.

The songs of Schubert's *Schwanengesang* ('Swan Song') collection are settings of poetry by Ludwig Rellstab, Heinrich Heine and Johann Gabriel Seidl, and they are among the final works he ever wrote, composed quite literally on his death bed in Vienna in 1828. The song 'Die Taubenpost' ('The pigeon post') bears a completion date in October that year; the composer died on the 19th day of the following month at the age of only 31.

In all the songs in this cycle, the poem's narrator is somewhere far away, lost or out of reach, a theme that invokes the composer's great role model, the song cycle *An die ferne Geliebte* ('To the distant beloved') by Ludwig van Beethoven, who had died only a year and

a half earlier. Compiled by the publisher Tobias Haslinger, the settings of Rellstab and Heine carry the memory of Beethoven not only thematically but also in a number of their compositional elements. This is particularly noteworthy in the Rellstab settings in which the musical texture takes its inspiration directly from Beethoven's compositional style. Schubert had given musical form to the rippling of a mountain spring on countless occasions before he wrote the song 'Liebesbotschaft' ('Message of love'), which begins the collection, but this time the spring flows with a Beethovenian splendour, more opulently than ever before. Another example of this phenomenon is perhaps the ominous, angular rhythmic figurations at the beginning of the song 'Kriegers Ahnung' ('Warrior's foreboding') and the way it suddenly melts into a swirling texture as the narrator muses on the presence of his beloved.

Added later by Haslinger, 'Die Taubenpost' ('The pigeon post'), the 14th and final song in the collection, abandons its forbears and sweeps away all extraneous factors from Schubert's work. In this song we can glimpse into the soul of a composer who died young; a place where longing and unfulfilled happiness are harnessed into an inexhaustible source of creativity.

Jean Sibelius's final major work for solo voice, *Six Songs, Op. 90* ('Six Songs'), was composed in 1917-1918 during the First World War and on the cusp of the Finnish civil war. Then only in his fifties, Sibelius still had many years of creativity ahead of him, but after this cycle he only returned to the *Lied* form on a handful of occasions. Johan Ludvig Runeberg's poems, which Sibelius sets in his Op. 90, are imbued with longing, an almost escapist sense of joy, and the sudden, curious western wind. The rather smoky and decadent song 'Narciss' from 1925, a setting of a poem by Bertil Gripenberg, can be considered Sibelius's final work in the *Lied* genre.

For both composers, the starting point for their *Lied* repertoire was clearly to make the textures of the poetry sound rich and evenly across the music's three staves: one for the singer and two for the pianist. For them, writing a beautiful melody with a suitable piano accompaniment simply wasn't enough. Nonetheless, their ability to make the voice line sparkle is what unites the musical visions of the composers on this recording. Sibelius's song 'Norden' and Schubert's 'Die Taubenpost' are a distillation of the central theme of all the songs on this recording: longing – längtan, die Sehnsucht.

Juho Alakärppä

Translations: Hedvig Paulig (på svenska), David Hackston (in English)

FRANZ SCHUBERT (1797-1828): Schwanengesang, D.957

Liebesbotschaft

Rauschendes Bächlein, so silbern und hell,
eilst zur Geliebten so munter und schnell?
Ach, trautes Bächlein, mein Bote sei du;
bringe die Grüße des Fernen ihr zu.

All ihre Blumen, im Garten gepflegt,
die sie so lieblich am Busen trägt,
und ihre Rosen in purpurner Glut,
Bächlein, erquicke mit kühlender Flut.

Wenn sie am Ufer, in Träume versenkt,
meiner gedenkend das Köpfchen hängt,
tröste die Süße mit freundlichem Blick,
denn der Geliebte kehrt bald zurück.

Neigt sich die Sonne mit rötlichem Schein,
wiege das Liebchen in Schlummer ein.
Rausche sie murmelnd in süße Ruh,
flüstre ihr Träume der Liebe zu.

Kriegers Ahnung

In tiefer Ruh liegt um mich her
der Waffenbrüder Kreis;
mir ist das Herz so bang, so schwer,
von Sehnsucht mir so heiß.

Wie hab ich oft so süß geträumt
an ihrem Busen warm!
Wie freundlich schien des Herdes Glut,
lag sie in meinem Arm.

Hier, wo der Flammen düster Schein
ach! nur auf Waffen spielt,
hier fühlt die Brust sich ganz allein,
der Wehmut Träne quillt.

Herz, daß der Trost dich nicht verläßt!
es ruft noch manche Schlacht.
Bald ruh' ich wohl und schlafe fest,
Herzliebste – Gute Nacht!

Rakkauten viesti

Soliseva puro, hopeinen ja kirkas,
kiirehditkö rakastetun luo niin pirteästi ja nopeasti?
Ah, rakas puro, ole sinä lähettini,
kaukaiset terveiseni vie perille.

Kaikkia kukkasiaan, joita hän vaalii tarhassaan
tai viehkeästi kantaa povellaan,
purppuranhekkuvia ruusujaan
virkitäköön vileä virtasi.

Ja kun hän rannalla vaeltaa unelmoiden,
haikeana minua muistellen,
lohduta armasta lempeällä katseallaan,
kerro rakastetun pian taas palaavaan.

Auringon laskiessa punaloistossaan
tuudita silloin kultani uneen,
kohise solisten suloiseen lepoon,
kuiksi hänelle unia rakkauten.

Sotilaan aavistus

Syvässä rauhassa lepää ympärilläni
aseveljien joukko;
sydämeni on niin peloissaan ja raskas,
niin kiihkeä kaipauksesta.

Miten olenkaan niin suloisesti unelmoinut
hänen lämpimässä sylissään!
Miten miellyttävältä tuntui kotitiliden hehku,
kun hän lepäsi käsisavillan!

Täällä, missä liekkien synkkä hehku
voi, vain leikkii aseiden pinnoilla,
täällä sydän tuntee olevansa aivan yksin,
surun ja tuskan kyynel pusertuu esille.

Sydän! Kunpa et menettäisi toivoa!
Monet taistelut kutsuvat vielä minua.
Pian minäkin kai lepään ja nukun syvää unta,
Rakkaimpani – hyvää yötä!

Love's Message

Murmuring brook, so silver and bright,
do you hasten, so lively and swift, to my beloved?
Ah, sweet brook, be my messenger.
Bring her greetings from her distant lover.

All the flowers, tended in her garden,
which she wears so charmingly on her breast,
and her roses with their crimson glow:
refresh them, brooklet, with your cooling waters.

When on your banks she inclines her head
lost in dreams, thinking of me,
comfort my sweetheart with a kindly glance,
for her beloved will soon return.

When the sun sinks in a red flush,
lull my sweetheart to sleep.
With soft murmurings bring her sweet repose,
and whisper dreams of love.

Warrior's Foreboding

In deep repose my comrades in arms
lie in a circle around me;
my heart is so anxious and heavy,
so ardent with longing.

How often I have dreamt sweetly
upon her warm breast!
How cheerful the fireside glow seemed
when she lay in my arms.

Here, where the sombre glimmer of the flames,
alas, plays only on weapons,
here the heart feels utterly alone;
a tear of sadness wells up.

Heart, may comfort not forsake you;
many a battle still calls.
Soon I shall rest well and sleep deeply.
Beloved, goodnight!

Frühlingssehnsucht

Säuselnde Lüfte wehend so mild,
blumiger Düfte atmend erfüllt!
Wie haucht ihr mich wonnig begrüßend an!
Wie habt ihr dem pochenden Herzen getan?
Es möchte Euch folgen auf luftiger Bahn!
Wohin?

Bächlein, so munter rauschend zumal,
wollen hinunter silbern ins Tal.
Die schwebende Welle, dort eilt sie dahin!
Tief spiegeln sich Fluren und Himmel darin.
Was ziehst Du mich, sehrend verlangender
Sinn,
hinab?

Grüßender Sonne spielendes Gold,
hoffende Wonne bringest du hold!
Wie labt mich dein selig begrüßendes Bild!
Es lächelt am tiefblauen Himmel so mild
und hat mir das Auge mit Tränen gefüllt!
Warum?

Grünend umkränzt Wälder und Höh.
Schimmernd erglänzt Blütenschnee!
So drängt sich Alles zum bräutlichen Licht;
es schwellen die Keime, die Knospe bricht;
sie haben gefunden, was ihnen gebricht:
und Du?

Rastloses Sehnen! Wünschendes Herz,
immer nur Tränen, Klage und Schmerz?
Auch ich bin mir schwellender Triebe bewußt!
Wer stillt mir endlich die drängende Lust?
Nur du befreist den Lenz in der Brust,
nur Du!

Kevään kaipausta

Kuiskivat tuulet, niin hellästi te puhallatte
täynnä kukkien tuoksuat!
Miten suloisesti henkällien te tervehditte minua!
Mitä olette tehneet sykkivälle sydämelle?
Se tahtoisii seurata teitä ilmojen halki!
Minne?

Hilpeästi solisevat puroset
tahtovat hopeanhoitoisina alas laaksoon.
Keinuva aalto, sinne sekini kiiruhtaa!
Syvään heijastuvat siinä vainiot ja taivas.
Miksi sinä, kaipaava sieluni, vedät minua
alaspäin?

Nousevan auringon säteissä leikkivä kulta, sinä
tuot meille riemua, joka on täynnä toivoa! Miten
minua virkistää iloisesti tervehtivä kuvasi! Se
hymyilee syvänsiniseltä taivaalta lempeänä ja on
täyttynyt silmäni kyynelillä!
Miksi?

Vihერიövät metsät ja kukkulat ympärilläni!
Hohtavana säteilee lumivalkoinen kukkameri!
Kaikki tunkeutuu koti neitseellistä valoa;
idut turpoavat, silmut aukeavat;
ne ovat löytäneet sen mitä kaipaavat:
Entä Sinä?

Loputon kaipausta! Toivova sydän,
aina vain kyneleitä, valitusta ja tuskaa?
Minäkin tunnistan voimistuvat viettini!
Kuka viimein tyynnyttäisi pakottavan kiikhoni?
Vain Sinä vapautat kevään rinnassani!
Vain Sinä!

Spring Longing

Whispering breezes, blowing so gently,
exuding the fragrance of flowers,
how blissful to me is your welcoming breath!
What have you done to my beating heart?
It yearns to follow you on your airy path.
Where to?

Silver brooklets, babbling so merrily,
seek the valley below.
Their ripples glide swiftly by!
The fields and the sky are deeply mirrored there.
Why yearning, craving senses,
do you draw me
downwards?

Sparkling gold of the welcoming sun,
you bring the fair joy of hope.
How your happy, welcoming countenance refreshes me!
It smiles so benignly in the deep blue sky
and yet has filled my eyes with tears.
Why?

The woods and hills are wreathed in green.
Snowy blossom shimmers and gleams.
All things strain towards the bridal light;
seeds swell, buds burst;
they have found what they lacked:
and you?

Restless longing, yearning heart,
are there always only tears, complaints and pain?
I too am aware of swelling impulses!
Who at last will still my urgent desire?
Only you can free the spring in my heart,
only you!

Ständchen

Leise flehen meine Lieder
durch die Nacht zu Dir;
in den stillen Hain hieder,
Liebchen, komm zu mir!

Flüsternd schlanke Wipfel rauschen
in des Mondes Licht,
des Verräters feindlich Lauschen
fürchte, Holde, nicht.

Hörst die Nachtigallen schlagen?
Ach! sie flehen Dich,
mit der Töne süßen Klagen
flehen sie für mich.

Sie verstehn des Busens Sehnen,
kennen Liebesschmerz,
rühren mit den Silbertönen
jedes weiche Herz.

Laß auch Dir die Brust bewegen,
Liebchen, höre mich!
Bebend harr ich dir entgegen!
Komm, beglücke mich!

Aufenthalt

Rauschender Strom, brausender Wald,
starrender Fels mein Aufenthalt.
Wie sich die Welle an Welle reiht,
fließen die Tränen mir ewig erneut.

Hoch in den Kronen wogend sich's regt,
so unaufhörlich mein Herze schlägt.
Und wie des Felsen uraltes Erz,
ewig derselbe bleibet mein Schmerz.

Serenadi

Hiljaa anelevat lauluni
yössä sinua:
tänne hiljaiseen lehtoon,
tule luokseni rakkaani!

Hiljaa humisevat hoikat latvat
kuun valossa;
Että petturi vihamielisenä kuuntelisi,
sitä rakkaani älä pelkää.

Kuuletko satakielten laulun?
Ah, ne anelevat sinua,
suloisesti valittavilla äänillä
anelevat sinua minun puolestani.

Ne ymmärtävät rinnan kaipauksen,
tuntevat rakkauden tuskan,
koskettavat hopeasäveillä
jokaista hellää sydäntä.

Anna myös sinä sydämen liikuttua,
rakkaani, kuule minua!
vapisten odotan sinun kohtaamistasi!
Tule, tee minut onnelliseksi!

Pakopaikka

Kohiseva virta, humiseva metsä,
kova kallio ovat kotini.
Niin kuin aalto aaltoa seuraa,
lakkaamatta virtaavat kyöneleeni.

Puiden latvat huojuvat,
herkeämättä lyö sydämeni.
Ja niinkuin kallion ikivanha malmi
pysyy samana minun tuskani.

Serenade

Softly my songs plead
through the night to you;
down into the silent grove,
beloved, come to me!

Slender treetops whisper and rustle
in the moonlight;
my darling, do not fear
that the hostile betrayer will overhear us.

Do you not hear the nightingales call?
Ah, they are imploring you;
with their sweet, plaintive songs
they are imploring for me.

They understand the heart's yearning,
they know the pain of love;
with their silvery notes
they touch every tender heart.

Let your heart, too, be moved,
beloved, hear me!
Trembling, I await you!
Come, make me happy!

Resting Place

Surging river, roaring forest,
immovable rock, my resting place.
As wave follows wave,
so my tears flow, ever renewed.

As the high treetops stir and heave,
so my heart beats incessantly.
Like the rock's age-old ore
my sorrow remains forever the same.

In der Ferne

Wehe dem Fliehenden,
Welt hinaus ziehenden! –
Fremde durchmessenden,
Heimat vergessenden,
Mutterhaus hassenden,
Freunde verlassenden
folget kein Segen, ach!
Auf ihren Wegen nach!

Herze, das seh nende,
Auge, das tränende,
Sehnsucht, nie endende,
heimwärts sich wendende!
Busen, der wallende,
Klage, verhallende,
Abendstern, blinkender,
hoffnungslos sinkender!

Lüfte, ihr säuselnden,
Wellen sanft kräuselnden,
Sonnenstrahl, eilender,
nirgend verweilender:
die mir mit Schmerz e, ach!
Dies treue Herze brach –
grüßt von dem Fliehenden,
Welt hinaus ziehenden!

Kaukana

Voi sitä, joka pakenee
poistuakseen maailmalle!
Joka vieraita maita tutkiessaan
unohtaa kotiseutunsa,
vihaa äidinkotiaan,
hylkää ystävänsä;
mikään siunaus ei seuraa
hänen teillään!

Kaipaava sydän,
kyyneiltynyt silmä,
Loputon kaipuu
takaisin kotiin!
Kuohuva sydän,
kaikua valitus,
tuikkiva iltatähti
vaipuu toivottomana!

Kuiskivat tuulose t,
hennosti kihartuneet aallot,
kiireinen päiväsäde,
joka ei pitkään viihdy missään:
toi minulle tuskaa,
mursi tämän uskollisen sydämen
tuomalla terveisiä siltä paenneelta,
joka poistui maailmalle!

Far Away

Woe to those who flee,
who journey forth into the world,
who travel through strange lands,
forgetting their native land,
spurning their mother's home,
forsaking their friends:
alas, no blessing follows them
on their way!

The yearning heart,
the tearful eye,
endless longing
turning homewards!
The surging breast,
the dying lament,
the evening star, twinkling
and sinking without hope!

Whispering breezes,
gently ruffled waves,
darting sunbeams,
lingering nowhere:
send her, who broke
my faithful heart with pain, greetings from one
who is fleeing
and journeying forth into the world!

Abschied

Ade, du muntre, du fröhliche Stadt, Ade!
Schon scharret mein Rößlein mit lustigem Fuß;
jetz nimme noch den letzten, den scheidendb Gruß.
Du hast mich wohl niemals noch traurig gesehn,
so kann es auch jetzt nicht beim Abschied geschehn.
Ade...

Ade, ihr Bäume, ihr Gärten so grün, Ade!
Nun reit' ich am silbernen Strome entlang,
weit schallend ertönt mein Abschiedsgesang;
nie habt ihr ein trauriges Lied gehört,
so wird euch auch keines beim Scheiden beschert
Ade...

Ade, ihr freundlichen Mägdlein dort, Ade!
Was schaut ihr aus blumenumduftetem Haus
mit schelmischen, lockenden Blicken heraus?
Wie sonst, so grüß ich und schaue mich um,
doch nimmer wend' ich mein Rösselein um.
Ade...

Ade, liebe Sonne, so gehst du zur Ruh', Ade!
Nun schimmert der blinkenden Sterne Gold.
Wie bin ich euch Steinlein am Himmel so gold;
durchziehn die Welt auch weit und breit,
ihr gebt überall uns das treue Geleit.
Ade...

Ade, du schimmerndes Fensterlein hell, Ade!
Du glänzest so traulich mit dämmendem Schein
und ledest so freundlich ins Hütchen ein.
Vorüber, ach, ritt ich so manches Mal,
und wär' es denn heute zum letzten Mal?
Ade...

Ade, ihr Sterne, verhüllet euch grau! Ade!
Des Fensterleins trübes, verschimmerndes Licht
ersetzt ihr unzähligen Sterne mir nicht,
darf ich hier nicht weilen, muß hier vorbeie,
was hilft es, folgt ihr mir noch so treu!
Ade, ihr Sterne, verhüllet euch grau! Ade!

Ludvig Rellstab (1799-1860)

Jäähyväiset

Hyvästi, sinä vilkas ja iloinen kaupunki!
Ratsuni ei malta enää odottaa,
ota vastaan siis viimeinen tervehdys
suruani en koskaan näyttäytynynt,
en nytäkään eron hetkellä.

Hyvästi puut, te vihreät tarhat!
Hopeista virtaa pitkin ratsanin,
kaus kiirii jäähyväislauluni;
koskaan ette kuulleet minun valittavan
en valita eron hetkelläkään.

Hyvästi, ystävälliset tyttöset siellä.
Mitä merkitsee veikeä katseenne
kukkien koristaman talonne nurkalta?
Tervehdin teitä niin kuin ennenkin,
mutta ratsuani en käännä takaisin.

Rakas laskeva aurinko, jää hyvästi!
Nyt kimaltaa tuikkivien tähtien kulta.
Miten iloitsen teistä, taivaan tähtöset!
Missä tahansa me vaellammekin,
aina suotte meille seuranne.

Hyvästi, hohtava ikkuna, hyvästi!
Loistat niin kotoisesti
ja kutsuvasti.
Ohi ratsain niin monta kertaa,
tänäkökö lie se viimeinen kerta?

Hyvästi tähdet, peittykää harmaaseen!
Hyvästi! Tuon ikkunan himmeää valoa
ei tuhatkann tähteä voi korvata;
ellen tänne saa jäädä, on mentävä pois,
mitä auttaa se, vaikka minua seurattel!
Hyvästi tähdet, peittykää harmaaseen! Hyvästi!

Käännökset: Aila Gothóni (Rakkauten viesti,
Pakopaikka, Jäähyväiset)
Juhani Koivisto (Serenadi)
Erkki Pullinen (Sotilaan aavistus, Kevään
kaipausta, Kaukana)

Farewell

Farewell, lively, cheerful town, farewell!
Already my horse is happily pawing the
ground. Take now my final, parting greeting.
I know you have never seen me sad;
nor will you now as I depart.
Farewell!

Farewell, trees and gardens so green, farewell!
Now I ride along the silver stream;
my song of farewell echoes far and wide.
You have never heard a sad song;
nor shall you do so at parting.
Farewell!

Farewell, charming maidens, farewell!
Why do you look out with roguish, enticing eyes
from houses fragrant with flowers?
I greet you as before, and look back;
but never will I turn my horse back.
Farewell!

Farewell, dear sun, as you go to rest, farewell!
Now the stars twinkle with shimmering gold.
How fond I am of you, little stars in the sky;
though we travel the whole world, far and wide,
everywhere you faithfully escort us.
Farewell!

Farewell, little window gleaming brightly,
farewell!
You shine so cosily with your soft light,
and invite us to you so kindly into the cottage.
Ah, I have ridden past you so often,
and yet today might be the last time.
Farewell!

Farewell, stars, veil yourselves in grey! Farewell!
You numberless stars cannot replace for us
the little window's dim, fading light;
if I cannot linger here, if I must ride on,
how can you help me, though you follow me
so faithfully?
Farewell, stars, veil yourselves in grey! Farewell!

Translations: Richard Wigmore

JEAN SIBELIUS (1865-1957): 6 Songs, Op. 90

Johan Ludvig Runeberg (1804-1877)

Norden

Löven de falla,
sjöarna frysa.
Flyttande svanor
seglen, o seglen
sorgsna till södern,
sökén dess nödspis,
långtande åter;
plöjen dess sjöar,
saknande våra!
Då skall ett öga
se er från palmens
skugga och tala:
„Tynande svanor,
vilken förtrollning
vilar på norden?
Den, som från södern
längtar, hans längtan
söker en himmel.“

Hennes budskap

Kom, du sorgsna nordan!
Varje gång du kommer,
bär du bud från henne.
Kommer du i fläkten,
bär du hennes suckar;
kommer du i ilen,
bär du hennes klagan;
kommer du i stormen,
bär du hennes verop:
"Ve mig, edsförgätna,
ve mig, ensamblivna!
Ur den gamles armar,
från hans kalla kyszar,
o, vem för mig åter
till min varma yngling,
till min första kärlek!"

Pohjola

Lehtiä putoo,
jäättyvät järvet. –
Joutsenet, surren
soutakaa siivin
auringon maille,
puutetta nähkää,
kaivaten tänne;
siellä te uikaa,
kaihoten meille.
Palmujen alta
silmä on teitä
katsova, lausuin:
"Joutsenet, kuinka
suuri on tenho
pohjolan yllä?
Ken etelästä
kaipaa, sen kaipuu
taivasta tapaa."

Tytön viesti

Tule, pohjatuuli
kolikko! Milloin tulet,
tyttö! tuot viestin.
Henkäyksenä tuot
hältä huokauksen,
tuulispäänä kannat
valituksen hältä,
myrskyn puuskana tuot
tytön tuskan julki:
"Minä valapatto,
minä yksinjäänyt!
Vanhan syleilystä,
kylmän suudel mista
ken taas veisi minut
rakkaan pojan luokse,
ensi lemmen aikaan!"

The North

The leaves fall,
The lakes freeze up.
Migrating swans,
Sail, sail, o sail
Sadly towards the south,
They search for food,
Yearning for home,
They ply the southern seas,
Longing for ours.
Then an eye
Will look up from the palm tree's
Shade, and say:
'Pining swans,
What enchantment
Does the North hold?
The southerner,
When he feels longing,
His yearning seeks a heaven.'

The Message

Come, sad North wind!
Every time you come
You bring a message from her.
If you come as a breeze,
You bear her sighs,
If you come as a gust of wind
You bear her lament,
If you come as a storm
You bear her cry of pain:
'Alas, my oaths have been forgotten,
Alas, I have been left alone!
From the arms of the old man,
From his cold kisses,
Oh, who will lead me back
To my warm young lad,
To my first love!'

Morgonen

Solen några purpurdroppar
re'n på österns skyar stänkt,
och på buskar, blad och knoppar
daggens pärleskur sig sänkt.

Skogens alla fåglar svinga
jublande från topp till topp,
tusen glädjeljud förklinga,
tusen stämmas åter opp.

Fjärden krusas, böljan randas,
lunden rörs av fläkt på fläkt,
liv och blomsterdofter blandas
i varenda andedräkt.

Ängel från det fjärran höga,
varje väsens blida vän,
gryning, har ett mulnat öga
mött din ljusa anblick än?

Skingrad är bekymrens dimma,
tankens dystra moln förgätt;
dagen i sin barndomstima
älskar barndomsängslor blott.

Ingen lider, ingen saknar,
allt är glädje, frid och hopp.
Med naturens morgon vaknar
varje hjärtas morgon opp.

Fågelfångaren

Jag vandrar fram på skogens ban
och blickar upp i tall och gran,
och ofta nog jag fåglar ser,
men ingen flyger ner.

Och var och en tycks fly den stråt,
där jag har utsatt mitt försåt,
och lika tomhänt, som jag kom,
jag måste vända om.

Jag borde se med sorg och ångst
på min bedragna fågelfångst,
men huru felt det än må slå,
är jag förnöjd ändå.

Jag har en snara kvar till slut,
som aldrig lämnats tom förut,
dit fågeln lika gärna går,
som jag den samma får.

Aamu

Joitakin purppurapisaroina on aurinko
jo piskottanut idän pilvien ylle,
ja pensaiden, lehtien ja nuppujen päälle
on langennut helmeileviä kastepisaroina.

Metsän kaikki linnut liitelevät
riemuissaan latvasta latvaan,
ja kun tuhat iloista ääntä vaikkeee,
yhtyy tuhat uutta lauluun.

Tuulenpuuska toisensa jälkeen saa ulapan
väreilemään, aallon rantaan ja lehdon huojumaan,
elämä ja kukkien tuoksu sekoittuvat
jokaisella hengenvedolla.

Sinä enkeli kaukaa korkeuksista,
jokaisen olennon suojele ystävä,
aamunkoitto, onko pilven verhoama silmä
vielä kohdannut sinun valoisin olemukseksi?

Haihtunut on huolten sumu,
ajatuksen synkät pilvet kaikonneet;
syntymänsä hetkellä päivää rakastaa
vain lapsuuden suloisia tuntemuksia.

Kukaan ei kärsi, kukaan ei kaipaa;
jokainen on iloa, rauhaa ja toivoa.
Luonnon aamun kanssa herää
jokainen sydän omaan aamuunsa.

Linnustaja

Minä kuljen metsän polkuja
ja tarkkailen mäntyjen ja kuusien latvoja,
ja useinkin näen kyllä lintuja,
mutta mikään niistä ei lennä alas.

Ja jokainen niistä tuntuu välittelevän paikkoja,
joihin olen ansani asettanut,
ja yhtä tyhjin käsin kuin tulinkin
joudun palaamaan takaisin.

Minun pitäisi kai olla surullinen ja pettynyt,
kun linnunpyyntini ei onnistunut,
mutta miten väärin se nyt sitten onkaan,
olen kuitenkin tyytyväinen.

Onhan minulla jäljellä vielä yksi ansa,
joka ei vielä koskaan ole jäänyt tyhjäksi,
jonne lintu menee yhtä mielellään
kuin minä saan sen saaliikseni.

Morning

The sun has already sprinkled a few
Purple drops in the eastern skies,
And upon the bushes, leaves and buds
The shower of pearl-dew has descended.

All the birds in the forest soar
Joyfully from one treetop to the next,
A thousand notes of happiness die away,
A thousand strike up again.

The bay is rippled, the wave is streaked,
The grove is stirred by constant puffs of wind,
Life and the flowers' fragrance are mixed
In each breath.

Angel from the far-away heights,
Every creature's gentle friend, Dawn!
Has a cloudy eye
Met your bright appearance yet?

The mists of anxiety have all dispersed,
The gloomy clouds of thought are forgotten.
Day, in its hour of childhood
Loves only the feelings of childhood.

No-one is suffering, no-one is yearning;
All is joy, peace and hope.
With the morning of nature there awakes
The morning of every heart.

The Bird-Catcher

I wander along the paths of the forest,
And look up into the fir-trees and pines,
And I see birds often enough,
But they never fly down.

And each one seems to keep away from the place
Where I have set my trap,
And, as empty-handed as when I came,
I must turn back.

I should regard with sorrow and anxiety
The loss of my catch,
But, however wrong it may be,
I am still quite satisfied.

I have one final snare left,
Which has never remained empty before,
Where the bird goes as willingly
As I do.

Oh när jag kommer hem igen,
jag gillar än i afton den,
och flicka lyder fågelns namn,
och snaran är min famn.

Sommarnatten

På den lugna skogssjöns vatten
satt jag hela sommarnatten
och för böljans tropp ur båten
slängde tanklös ut försäten.
Men en talltrast sjöng på stranden,
att han kunnat mista anden,
tills jag halvt förtördad sade:
"Bättre, om din näbb du lade
under vingen och till dagen
sparde tonerna och slagen."
Men den djärve hördes svara:
"Gosse, lät ditt mespö vara;
såg du opp kring land och vatten,
kanske sjöng du själv om natten."
Och jag lyfte upp mitt öga,
ljus var jorden, ljudet höga,
och från himlen, stranden, vägen
kom min flicka mig i hägen,
och, som fågeln spätt i lunden,
sjöng jag denna sång på stunden.

Vem styrde hit din väg?

Långt bortom fjärdens väg,
långt bortom fjällets topp
du ensam dagen såg
och växte ensam opp.

Jag saknade ej dig,
Jag sökte ej din stråt,
Jag viste ej en stig,
som skulle lett ditåt.

Jag kände ej din far,
jag kände ej din mor,
jag såg ej, var du var,
jag såg ej, vart du fór.

Liksom den bäck, där rann,
för den, som rinner här,
vi voro för varann,
så länge du var där;

två plantor, mellan dem
en äng i blomning står; t
vä fåglar, som fått hem
i skilda lundars snår.

Kunhan palaan taas kotiin,
viritän sen vielä illalla,
ja se saalisintu on tyttöni
ja se ansa on oma sylini.

Kesäyö

Rauhallisella metsäjärvellä
minä istuin koko kesäsen yön,
ja heittelin veneestäni aaltojen joukkoon
syttejäni sen kummempia miettimättä.
Mutta laulurastas lauloi rannalla
niin että se oli läkähtymäisillään;
kunnes minä vihapäissäni sanoin,
että parempi olisi kun se panisi päänsä
siiven alle, ja säästäisi
päiväksi laulut ja renkukustet.
Mutta se röhkimys vain vastasi:
"Poika, ansa onkesi olla.
Jos katsoisit maata ja vettä ympärilläsi,
sinäkin varmaan laulaisit öisin."
Ja minä kohotin katseeni,
maa ja korkeus sen yllä olivat täynnä valoa,
ja taivas, ranta ja aallot
toivat mieleeni oman kultani.
Ja, niinkuin lintu lehdossa oli ennustanut,
minä laulein tämän laulun juuri silloin.

Kuka johdatti tiesi tänne?

Kaukana ulapan aalloista,
kaukana tunturin huipulta
sinä yksin näit päivänvalon
ja kasvoitkin yksin.

En minä sinua kaivannut,
en minä sinun reittejäsi etsinyt;
enhan edes tuntenut polkua,
joka olisi vienyt sinne.

En minä tuntenut isääsi,
en minä tuntenut äitiäsi,
en minä tiennyt, missä sinä olit,
en minä nähnyt, minne sinä menit.

Niin kuin puro, joka virtasi siellä
ja toinen, joka virtaa täällä,
emme mekään tunteneet toisiamme
niin kauan kuin sinä olit siellä;

kun kaksi vesaa, joiden välillä
on kukkiva niitty,
kun kaksi lintua, joilla on pesänsä
eri lehtojen pensastoissa.

And when I come home again,
I once more set this trap at evening,
And the name of this is my girl,
And the snare is my embrace.

Summer Night

On the peaceful water of the forest lake
I sat the entire summer night
And, into the waves, from the boat
I cast my traps, without thinking.
But a thrush sang on the lake-shore
As if his spirit were lost to him;
Until, half-angrily, I said:
It would be better if you lay your beak
Under your wing, and save for the daytime
Your music and your warbling.
But the daring bird could be heard to reply:
Lad, it would be better if you lay your rood aside.
If you looked around, at the land and the water,
Perhaps you yourself would also sing at night.
And I raised my eyes -
Bright was the earth, bright the skies,
And from the heavens, the shore, the wave
My girl came into my mind.
And, as the bird in the grove had foretold,
I sang this song straight away.

Who Brought You Hither?

Far from the waves of the bay,
Far from the peaks of the fells,
Alone you saw the light of day
And grew up alone.

I did not miss you,
I did not try to find your track,
I knew of no path
That would have led there.

I did not know your father;
I did not know your mother;
I could not see where you were,
I could not see where you were going.

Like the stream that ran
For the one that runs here,
We were for each other,
As long as you were there.

Two plants, and between them
A meadow stands in bloom,
Two birds that have found homes
In different thickets.

O, andra nejders son,
vi flög du dädan, säg?
O, fågel långt ifrån,
vem styrde hit din väg?

Till hjärtat, som var kallt,
säg, hur du lägor bar!
Hur kunde du bli allt
för den, du intet var?

Johan Ludvig Runeberg

Oi sinä kaukaisten seutujen poikat
Kerro, miksi riensit tänne!
Oi kaukainen lintu,
kuka johdatti tiesi tänne?

Sano, miten kannoit liekit
sydämeen, joka oli kylmä!
Miten sinä äkkiä merksit kaikkea
sille, jolle ennen et merkinnyt mitään?

Oh, sons of other climes!
How flew you thence, say?
Oh, bird from far away!
Who brought you hither?

To the heart that was cold,
Tell me how you carry flames.
How could you become all
For the one to whom you were nothing?

Translations: © BIS Records

JEAN SIBELIUS: Narciss, JS 140

Narciss

O, blåa nätter i vår ungdomspark,
med tusen minnens glans av varma tårar,
i vaknen upp, när tunga välluftkårar
i kvällen böjja över daggyvt mark.

O, blomma viskande om svunna vårar
med välluft smekande och fin och stark,
narciss, du vårens drömmande monark,
gör oss på nytt till drömmare och dårar!

Narciss, narciss, hur skön din krona blänker
i guld och snö, hur röd passionen stänker
däri sin rand av runnet hjärteblod!

Lys vit i kvällen, låt din doft oss tjusa,
låt tusen minnens skära strängar susa,
narciss, förnäma, levande klenod!

Bertil Gripenberg (1878-1947)

Narciss

Oi siniset yöt nuoruutemme puistossa,
teissä loistavat tuhansien muistojen kuumat kyneleet,
herättää, kun tuoksun raskaat tuulahdukset
illan tullen aaltoilevat yli kasteesta kostean maan.

Oi kukka, joka kuiskaillet menneistä keväistä
ja hyväilet hienolla ja väkevällä tuoksuksillasi,
narcissi, sinä kevään uneksiva valtiias,
tee meidät uudestaan uneksijoiksi ja hulluiksi!

Narcissi, kuinka kauniina sinun kruunusi hohtaa
kultaa ja lunta, kuinka punainen intohimo pirsottaa
siihen raidan vuotanutta sydänverta!

Loista valkeana illassa, anna tuoksuksi ihastuttaa meitä,
anna tuhansien muistojen heleiden kielten humista,
narcissi, ylevä, elävä aarre

Käännökset: Erkki Pullinen
paitsi Teivas Oksala (Norden, Hennes budskap)

Narcissus

O, blue the nights in the garden of our youth,
where balmy tears of myriad memories glisten,
awaken now, as heavy perfum'd breezes
gently cascade o'er evening's dew-damp earth.

O, flower, whispering of bygone springs,
thy fragrance soft caresses, strong, exquisite,
Narcissus, musing monarch of the spring,
to crazed dreamers turn us once again!

O, Narcissus, how splendid shines thy crown
in gold and snow, how red our passions stain
a spatter'd streak of ardent spillèd blood!

Shine white by evening, let thy scent enchant us,
let strings of myriad memories ring out,
ennobled Narcissus, what living jewel thou art.

Translation: David Hackston

FRANZ SCHUBERT: Schwanengesang, D.957

Der Atlas

Ich unglückselger Atlas, eine Welt,
die ganze Welt der Schmerzen, muß ich tragen,
ich trage Untrügliches, und brechen
will mir das Herz im Leibe.

Du stolzes Herz, du hast es ja gewollt,
du wollest glücklich sein, unendlich glücklich,
oder unendlich elend, stolzes Herz,
und jetzo bist du elend!

Ihr Bild

Ich stand in dunkeln Träumen
und starrt' ihr Bildnis an,
und das geliebte Antlitz
heimlich zu leben begann.

Um ihre Lippen zog sich
ein Lächeln wunderbar,
und wie von Wehmutstränen
erglänzte ihr Augenpaar.

Auch meine Tränen flossen
mir von den Wangen herab.
Und ach, ich kann's nicht glauben,
daß ich dich verloren hab!

Das Fischermädchen

Du schönes Fischermädchen,
treibe den Kahn ans Land;
komm zu mir und setze dich nieder,
wir kosen Hand in Hand.

Leg an mein Herz dein Köpfchen
und fürchte dich nicht zu sehr;
vertraust du dich doch sorglos
täglich dem wilden Meer.

Mein Herz gleicht ganz dem Meere,
hat Sturm und Ebb und Flut,
und manche schöne Perle
in seiner Tiefe ruht.

Atlas

Voi minua onnetonta Atlasta!
tuskien maailman kannan,
kestämättömän kestään, ja murtua
on sydämeni ruumiissa.

Sydän ylpeä – itse valitsit osasi:
rajattoman onnellinen tahdoti olla,
tai loputtoman onneton, sinä ylpeä sydän.
Nyt olet onneton.

Hänen kuvansa

Synkissä mietteissä
tuijotin hänen kuvaansa,
ja oli aivan kuin rakkaat kasvonsa
varkain heräisivät eloon.

Hänen huulillaan väreili
ihana hymy,
kaihon kyyneleistä
kostiivat silmänsä.

Minunkin silmistäni
kyyneleet valuivat –
ah, en voi uskoa,
että sinut menetin!

Kalastajatyttö

Sinä soma kalastajatyttö,
laske veneesi rantaan;
tule tänne ja istu viereeni,
hyväillään, käsi kädessä.

Paina pikkua pääsi sydäntäni vasten
äläkä niin kovasti pelkää;
uskallathan sinä surutta
päivittäin luottaa villiin mereenkin!

Minun sydämeni on aivan meren kaltainen,
silläkin on myrskynsä, lasku- ja nousuvetensä
ja moni ihana helmi
on kätkeyten sen syvyyteen.

Atlas

I, unhappy Atlas, must bear a world,
the whole world of sorrows.
I bear the unbearable, and my heart
would break within my body.

Proud heart, you wished it so!
You wished to be happy, endlessly happy,
or endlessly wretched, proud heart!
And now you are wretched!

Her Portrait

I stood in dark dreams,
gazing at her picture,
and that beloved face
began mysteriously to come alive.

Around her lips played
a wondrous smile,
and her eyes glistened,
as though with melancholy tears.

My tears, too, flowed
down my cheeks.
And oh – I cannot believe
that I have lost you.

The Fisher Maiden

Lovely fisher maiden,
guide your boat to the shore;
come and sit beside me,
and hand in hand we shall talk of love.

Lay your little head on my heart
and do not be too afraid;
for each day you trust yourself
without fear to the turbulent sea.

My heart is just like the sea.
It has its storms, its ebbs and its flows;
and many a lovely pearl
rests in its depths.

Die Stadt

Am fernen Horizonte
erscheint, wie ein Nebelbild,
die Stadt mit ihren Türmen,
in Abenddämmerung gehüllt.

Ein feuchter Windzug kräuselt
die graue Wasserbahn;
mit traurigem Takte rudert
der Schiffer in meinem Kahn.

Die Sonne hebt sich noch einmal
leuchtend vom Boden empör
und zeigt mir jene Stelle,
wo ich das Liebste verlor.

Am Meer

Das Meer erglänzte weit hinaus
im letzten Abendscheine;
wir saßen am einsamen Fischerhaus,
wir saßen stumm und alleine.

Der Nebel stieg, das Wasser schwoll,
die Möwe flog hin und wieder;
aus deinen Augen liebevoll
fielen die Tränen nieder.

Ich sah sie fallen auf deine Hand,
und bin aufs Knie gesunken;
ich hab' von deiner weißen Hand
die Tränen fortgetrunken.

Seit jener Stunde verzehrt sich mein Leib,
die Seele stirbt vor Sehnen;
– mich hat das unglücksel'ge Weib
vergiftet mit ihren Tränen.

Der Doppelgänger

Still ist die Nacht, es ruhen die Gassen,
in diesem Hause wohnte mein Schatz;
sie hat schon längst die Stadt verlassen,
doch steht noch das Haus auf demselben Platz.

Da steht auch ein Mensch und starrt in die Höhe
und ringt die Hände vor Schmerzengewalt;
mir graust es, wenn ich sein Antlitz sehe –
der Mond zeigt mir meine eigne Gestalt.

Du Doppelgänger, du bleicher Geselle!
Was äiffst du nach mein Liebesleid,
das mich gequält auf dieser Stelle
so manche Nacht, in alter Zeit?

Heinrich Heine (1797-1856)

Kaupunki

Kaukana horisontissa
ilmestyty kuin unikuva,
kaupunki torneineen
iltahämärään verhoutuuen.

Kostea tuulenhenkäy kihartaa
veden harmaan peilin;
alukoloisesti soutaa
lautturi veneessäni.

Kerran vielä aurinko
kohoaa loistavana maan pinnalla
ja valaisee minulle paikan,
missä menetin rakkaimpani.

Merellä

Meri loisti aavana
illan viime kajossa;
hylätyn kalastajamökin luona
istuinme vaiiti ja yksinäisinä.

Usva kohosi, vesi nousi,
lokki kaarteli hiljalleen,
silmistäsi rakastavista
tipahtivat kyneleelt.

Näin niiden putoavan kädellesi
ja polvilleni vajosin;
valkealta kädeltäsi
join pois nuo kyneleelt.

Sitä hetkestä riutuu ruumiini,
sielu kuolee kaipuusta;
tuo onneton nainen myrkytti
minut kyneleillään.

Kaksoisolento

Yö on hiljaa, kujat uinuvat,
tässä talossa asui kultani;
hän lähti kaupungista jo ajat sitten,
mutta talo seisoo vielä paikallaan.

Siinä seisoo ihminen ylös tuijottaen,
käsiä vääntäen tuskinsaan;
minua hirvittävät hänen kasvonsa,
kuun valossa näen oman kuvani.

Kaksoisolento, sinä kalpea veikko!
Miksi apinoit lemmetuskaani,
joka kiusasi minua tällä paikalla
niin monta yötä menneinä aikoina?

The Town

On the distant horizon
appears, like a misty vision,
the town with its turrets,
shrouded in dusk.

A damp wind ruffles
the grey stretch of water.
With mournful strokes
the boatman rows my boat.

Radiant, the sun rises once more
from the earth,
and shows me that place
where I lost my beloved.

By The Sea

The sea glittered far and wide
in the sun's dying rays;
we sat by the fisherman's lonely house;
we sat silent and alone.

The mist rose, the waters swelled,
a seagull flew to and fro.
from your loving eyes
the tears fell.

I saw them fall on your hand.
I sank upon my knee;
from your white hand
I drank away the tears.

Since that hour my body is consumed
and my soul dies of longing.
That unhappy woman
has poisoned me with her tears.

The Wraith

The night is still, the streets are at rest;
in this house lived my sweetheart.
She has long since left the town,
but the house still stands on the selfsame spot.

A man stands there too, staring up,
and wringing his hands in anguish;
I shudder when I see his face –
the moon shows me my own form!

You wraith, pallid companion,
why do you ape the pain of my love
which tormented me on this very spot,
so many a night, in days long past?

Die Taubenpost

Ich hab' eine Briefftaub' in meinem Sold,
die ist gar ergeben und treu,
sie nimmt mir nie das Ziel zu kurz
und fliegt auch nie vorbei.

Ich sende sie viel tausendmal
auf Kundschaft täglich hinaus,
vorbei an manchem lieben Ort,
bis zu der Liebsten Haus.

Dort schaut sie zum Fenster heimlich hinein,
belauscht ihren Blick und Schritt,
gibt meine Grübe scherzend ab
und nimmt die ihren mit.

Kein Briefchen brauch ich zu schreiben mehr,
die Träne selbst geb ich ihr,
oh, sie verträgt sie sicher nicht,
gar eifrig dient sie mir.

Bei Tag, bei Nacht, im Wachen, im Traum,
ihr gilt das alles gleich,
wenn sie nur wandern, wandern kann,
dann ist sie überreich!

Sie wird nicht müd, sie wird nicht matt,
der Weg ist stets ihr neu;
sie braucht nicht Lockung, braucht nicht Lohn,
die Taub' ist so mir treu!

Drum heg ich sie auch so treu an der Brust,
versichert des schönsten Gewinns;
sie heißt – die Sehnsucht! Kennt ihr sie? –
Die Botin treuen Sinns.

Johann Gabriell Seidl (1804-1875)

Kirjekyyhky

Minulla on palveluksekseni kirjekyyhky,
se on tosi nöyrä ja uskollinen:
milloinkaan se ei jää matkalle
eikä koskaan lennä ohi.

Minä lähetän sen monta tuhatta kertaa
tehtäviinsä päivittäin
ohi monenkin rakkain paikan
rakkaimpani kotiin.

Siellä se kurkistaa salaa sisään ikkunasta,
vakoilee hänen katsettaan ja liikkeitään,
kertoo terveiseni kuin leikin varjolla
ja ottaa hänen viestinsä vastaan.

Ei minun enää tarvitse kirjoitella kirjelappusia,
annan kyyneleeni sen vietäväksi:
voi, ei se niitä harhaan vie,
tosi innokkaasti se palvelee minua.

Olkkoon päivä tai yö, olinpa unessa tai valveilla,
se on sille samantekevää:
kunhan se vain pääsee vaeltamaan,
se tuntee itsensä ylettömän onnelliseksi.

Koskaan se ei väsy eikä uuvu,
tie on sille aina kuin uusi,
ei sitä tarvitse houkuttella, ei palkita,
se kyyhkyinen on minulle niin uskollinen!

Niinpä painan sen hellästi hoivaten rintaan vasten
varmana sen tuottamasta voitosta;
sen nimi on Kaipaus! Tunnettko sen,
uskollisen sielun airuen?

Käännökset: Aila Gothóni
paitasi Erkki Pullinen (Kalastajatyttö, Kirjekyyhky)

Pigeon Post

I have a carrier pigeon in my pay,
devoted and true;
she never stops short of her goal
and never flies too far.

Each day I send her out
a thousand times on reconnaissance,
past many a beloved spot,
to my sweetheart's house.

There she peeps furtively in at the window,
observing her every look and step,
conveys my greeting breezily,
and brings hers back to me.

I no longer need to write a note,
I can give her my very tears;
she will certainly not deliver them wrongly,
so eagerly does she serve me.

Day or night, awake or dreaming,
it is all the same to her;
as long as she can roam
she is richly contented.

She never grows tired or faint,
the route is always fresh to her;
she needs no enticement or reward,
so true is this pigeon to me.

I cherish her as truly in my heart,
certain of the fairest prize;
her name is – Longing! Do you know her?
The messenger of constancy.

Translations: Richard Wigmore

Franz Schubert: Schwanengesang, D.957 (Reilstab)

1. Nr. 1 Liebesbotschaft 2:50
2. Nr. 2 Kriegers Ahnung 5:00
3. Nr. 3 Frühlingssehnsucht 3:41
4. Nr. 4 Ständchen 3:40
5. Nr. 5 Aufenthalt 3:02
6. Nr. 6 In der Ferne 5:59
7. Nr. 7 Abschied 4:25

Jean Sibelius: 6 Songs, Op. 90 (Runeberg)

8. Nr.1 Norden 2:23
9. Nr. 2 Hennes budskap 2:26
10. Nr. 3 Morgonen 2:29
11. Nr. 4 Fågelfångaren 1:45
12. Nr. 5 Sommarnatten 2:38
13. Nr. 6 Vem styrde hit din väg? 2:46

14. Narciss, JS 140 (Gripenberg) 2:11

Franz Schubert: Schwanengesang, D.957

15. Nr. 8 Der Atlas (Heine) 2:26
16. Nr. 9 Ihr Bild (Heine) 3:12
17. Nr. 10 Das Fischermädchen (Heine) 2:15
18. Nr. 11 Die Stadt (Heine) 2:56
19. Nr. 12 Am Meer (Heine) 4:12
20. Nr. 13 Der Doppelgänger (Heine) 4:43
21. Nr. 14 Die Taubenpost (Seidl) 3:58